

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 11. In Iesv-Mariano oppido variè turbatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

corporis motu satis ostendere, Maçeta orationi vim inuisse humanâ majorem. Postquam mutos & tanquam fulmine aliquo consternatos, humique prostratos vidit, mutato stylo placidè & benignè pauca verba addidit, monens se, non hostili animo, sed ob res sacras tutandas severitatis personam assumpsisse: ceterum præterita omittere, ac tum, si vellent, benignitatem suam omnes experturos. Interim ad rumorem facti Guiraveræ amita, & alii Casiquii, Maçeta se sistentes bono animo esse jubent, auxilium tutelamque contra vim spondentes. Hoc tumultu sedato, aliquantula pax successit, quæ, ut brevissima foret, inconstantia Guiraveræ fecit. Solebat is ab malis geniiis abreptus tanto impetu in furias agi, ut toto corpore spumaret, oculis scintillaret, crinibus horresceret, donec turpis concubinarum grex crebrâ palpatione corporis, & verborum illecebris, furem muliebrosamque Herculem mulisset. Igitur semel, nullâ re laceffitus, inter furendum mediâ nocte ex abrupto in forum profiliens, oppidanos omnes à somno excitat, & vociferatus se Deum esse, addidit hominem in oppido esse, quem propediem devoraret. His à Maçeta cognitis, domesticis Sacramento expiatis, Martyrii palmam manu tangere, & Cælum vertice jam ferire, sibi videbatur, cum ea spes denuò elusa est fidelitate aliorum Casiquiorum, Guiraveræ furorem injecto metu reprimendum.

PER hæc lucida intervalla res Christiana promovebatur; quippe non integro bimestri ad Jesu-Marianum oppidum sacris Nominibus, tanquam Magnete, allecæ numerosissimæ Ethnicorum familiæ confluxere: & quia quinquaginta potentes Casiquii nomen dederant, sperabar Maçeta supra bis mille sagittarios in Catechumenorum album referri posse. Quibus si addidisses imbellem multitudinem triplo numerosiorem, facilè conjicies, Cælorum Principes suum oppidum præ aliis voluisse esse eximium. Instruitori suo domum è luto & levi palea, templumque, Catechumeni construxere, cui quantum ornamenti defuit, tantum superfuit pietatis. Sed præsertim in vivis Christi templis aptandis ornandisque Simonis Maçeta insudabat industria. Unus Guiravera lætioribus successibus oberat, qui Apemondum Casiquium ad partes Christi transisse dolens, omnem lapidem movit, quo ad se perverteret. Hominem itaque adiens, non magis dolore, quam diabolo stimulante, monet, dum integra res esset, patriæ simul prospicerent. Si diutius peregrinum Sacerdotem paterentur, profectò se brevi popularibus suis ludibrio futuros. Si secum conjurare vellet, uno Maçeta sublato, omnium perniciem profligatum iri. Conflatâ conjuratione ambo, quinquaginta satelitibus secum assumptis, ad strangulandum Maçeta se conferunt; patrasentque scelus, nisi Barbari duo, fide & amore erga Socios insignes, ex indicis rem suspicari, expeditis armis viæ compendioso usi, in auxilium properassent: qui in limine particidas alloquentes: Per nostra, inquit, corpora carissimi Patris viscera petenda sunt. Valuit ad terribiles perduelles (ut est timida semper perfidia) fortitudinis ostentatio: nam ut eventilarum consilium vidère, vindictæ metu, re infectâ, dissimulante domos suas repetiere. Franciscus Diastanius in Sancti Thomæ oppido, & Petrus Spinosa in Archangelorum colonia versantes, cognito Maçeta periculo, contrafactâ Neophytorum manu ad eum liberandum perrexere, & Guiraveram præterita excusare volentem acri oratione intentatisque minis perstrinxere. Quibus rebus Guiravera perterritus, supplicis gestu veniam precatus est. Pro supplice intercessit Maçeta, ostendens magnam se habere spem, & beneficiis suis, & vicinorum auctoritate, finem injuriis facturum. E republicæ tamen bono visum est, ad diminuendam ejus potestatem, alterum oppidi Ducem, quasi collegam, addere; profuitque aliquamdiu consilium: nam collegam rectè factis æquare contendit. Sed diu virtutis pallio vitium non teges. Metu amoto, ad antiquas artes devolutus Guiravera, nunc se Maçeta cum sagittis in signum belli cruentatis, nunc ense aut cultro manu prælato, aliàs cum telis, in symbolum funerei facinoris nigrore infectis, ostentabat: & quamvis ab minacibus verbis abstineret, tamen internas furias rugata frons, flagrantis oculi, os torvum, & severus risus, mentiri non poterant. Solebat, cum maximè furere vellet, tres laminas è collo ante pectus suspendere; si paulò minus furis agitati

H h

cuperet,

*Maçeta consternato; animo.**Guiravera furor.**Maçeta periculum.*

CAPUT
XI.
In Jesu-Mariano oppido varie turbatur.

*Numerus Jesu-Marianorum.**Apemondus & Guiravera conjurat.**Conjuratores reprimuntur.**Guiravera reprimitur.**Iterum furit.*

*Maçeta Mar-
tyrii deside-
rium reprimi.*

cuperet, duas tantum adhibebat; & unam, si solito tantum more debacchari luberet. Harum laminarum alteram fuisse orbem illum argenteum, quem Sacerdotes patenam vocant, non sine indicibus fuisse se suspicatum, mihi olim ipse Simon Maçeta narravit: qui inter hæc terriculamenta ita se gerebat, ut nec mortem timere, nec ferocientem irritare velle ostenderet. Aliquando contigit, Guiraveram maxime furente, ut nihil propius esset, quam ut pro Fide maçtaretur; obtinissetque indubie Martyrii palmam, nisi evitato prudenter periculo, his cogitationibus incitatissimum Martyrii desiderium repressisset. *At si nunc moriar, inquiebat, quid de tot Barbarorum millibus, quid de eorum animis nondum Fide confirmatis fiet? absit, absit, o Deus, ut tot carissimorum filiorum jactura lauream unam, quamvis æternam, emam. Tu de mea gloria aliunde providebis; mihi certum est coronam, lauream & purpuram majori tue glorie postponere. Pro fratribus meis anathema lubens fiam, & permittam ut deleatur nomen meum de libro Martyrum, ut tot anima scribantur in libro vite. Eterne Deus, hoc mecum sit sacrificium, nolle sacrificari, ut tuis aris tot Barbarorum anima sese sacrificent. O dignam cedo vocem! dignam æternitate! te, o generose Athleta, non Martyrem tantum, sed plusquam Martyrem Cælum agnoscat: nam audi Chrysoctomum. Ponamus quempiam Martyrium approbare & cremari: alium vero ad edificationem proximi Martyrium differre, nec differre modo, sed etiam absque Martyrio decedere. Verè igitur post hanc peregrinationem major erit; non enim multis in hoc loco rationibus opus est, cum Beatus Paulus magna voce sententiam jam protulerit, dicens: Cupio dissolvi & esse cum Christo, melius mihi autem, in carne adhuc permanere propter vos. Hæc Chrysoctomus: cujus sententiæ Divus Thomas suffragatur. Hæc constantiam Simonis Maçetæ, contusa tandem Guiraveræ atrocitas est, qui cum se Baptismo expiari velle ostenderet, & dubitaretur, quo potissimum nomine indigetandus esset, injectis in urnam plurimorum Divorum nominibus, forte dubium dirimere placuit: & quod mireris, tribus continuis vicibus educta scheda nomen Sancti Pauli retulit, ut nemini jam dubium videretur, alterum Saulum Guiraveram fuisse, & Paulum, si voluisset, esse potuisse. Sed proh dolor! Paulus esse noluit: nam post variam fortunam, in antropophagiam, ut fertur, relapsus, ab latronibus trucidatus interiit: tamen, eo baptizato, ex tot antropophagis neminem puduit Christi partes sequi; & qui ossa humana ad cuspidandas sagittas acere solebant, nunc crucibus, quas collo appenderent, faciendis insistebant. Atque hic est Guiravera, tot annorum labor, tot periculorum occasio, tot hominum helluo, tot Neophytorum pavor, & Sociorum Jesu, per Guairaniam sparsorum, coronarum fabricator; documentum posteritati futurus, quantam animi fortitudine, quantam virtute opus sit ad exclamandum in hac barbarie: Saule, Saule, quid me persequeris?*

*Guiravera
Baptizatur.*

CAPUT
XII.
De Mimalucorum
origine,
moribus &
Sociis.

Brasilia descriptio.

AUCEBATUR in dies res Christiana, spes erat futurum, ut Guairania tota ad partes veri Dei transfiret, cum dæmon, hostium suorum prosperis rebus irritatus, vires undique colligit; & quæ per se, quæ per Mamalucos, assecras suos, novarum coloniarum ab Societate Jesu in Guairania constructarum ruinam machinatur, exitiali planè successu. Res ipsa hortari videtur (quoniam per Mamalucos res peracta est) de eorum ortu, patriâ, moribus & Sociis explanare, ut quibus artibus florentissimam Provinciam labefactarint, & spem omnem aliquando restituendæ resciderint, aliasque terras depopulati fuerint, planius deinde edisseram. Brasilia, novi Orbis Provincia, Æquatorem ab Septentrione pro termino habet; ad Austrum ibi esse desinit, ubi fluminis Argentei præfecturæ fines terminantur. Ferè tota littoralis est, & vix extremam sui partem ad Mediterranea aliquosque excurrit. Hanc terram Lusitanæ Reges diversis temporibus coloniis occuparunt, & Joannes Tertius in præfecturas, operam Alfonso Solæ Prætoris, divisit: qui post lectam Provinciam, oppidum Sancti Vincentii, quinque & viginti circiter supra Æquatorem gradibus, eo loco construxit, castroque & turri munivit, ubi exiguus maris sinus duabus insulis, quasi totidem propugnaculis, obvallatur. In Insularum una, aliud oppidum omnibus Sanctis dedicatum ædificavit; ut unum alteri præsidio foret. Ex his duobus oppidis aliquot in Mediterranea coloniarum ductæ sunt, quarum una

Piratininga